

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๓๐๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง กรม เลขา-คสช.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๕/๑๒๖๓ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอรายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ ลงมติว่า

- รับทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ
- ให้ทุกกระทรวงไปพิจารณาแนวทางสานต่อภารกิจที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) และดำเนินการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งจะเป็นวาระการพัฒนาใหม่ของโลกภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๗ (ทรัพย์สินฯ), ๔๔๔ (กัลยา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.cabinet.thaigov.go.th

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ที่ นร ๑๑๐๕/๑๒๖๓

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๔๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๑๐๕/๕๓๕๔ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘
๒. รายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘ จำนวน
๑๐๐ ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ร่วมกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘ เสร็จ
แล้วนั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ใคร่ขอเสนอเรื่อง รายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนา
แห่งสหัสวรรษ ปี ๒๕๕๘ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว
เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ ปิยนาชกุล)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๘๐๓

E-mail piyanuch@nesdb.go.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๑

ที่ นร ๑๑๐๕/๕๓๕๖

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ผ่าน รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

๑๗ กย ๕๘

ด้วย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ เสร็จแล้ว นั้น

สำนักงานฯ ใคร่ขอรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. กระบวนการจัดทำรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย

๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) เป็นเป้าหมายที่องค์การสหประชาชาติ กำหนดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อให้แต่ละประเทศยกระดับคุณภาพชีวิตพื้นฐานของประชากร โดยประเทศไทย ได้นำเสนอ MDG+ ที่เป็นเป้าหมายที่ท้าทายกว่าเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เนื่องจากประเทศไทยมีผลการพัฒนาที่บรรลุหรือใกล้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานถึง พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๒ ประเทศไทยได้รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย อย่างเป็นทางการ ๒ รายงาน คือ พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยในปี ๒๕๕๘ นี้ สำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นรายงานฉบับสุดท้ายของการรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ก่อนที่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติทั่วโลกจะได้มีการตกลงร่วมกันในวาระการพัฒนภายหลังสหัสวรรษ หรือวาระการพัฒนภายหลังปี ๒๕๕๘ (Post 2015 development agenda) ซึ่งจะได้มีการกำหนดเป้าหมายพัฒนาร่วมกันต่อไป

๒. ผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๑ MDG ๑ ขจัดความยากจนและหิวโหย

ประเทศไทยสามารถบรรลุผลในการลดความยากจนให้เหลือกึ่งหนึ่งตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ แต่ยังไม่บรรลุผลในการลดสัดส่วนประชากรยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ ๔ (MDG+) โดยจำนวนคนจนในประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี ๒๕๓๓ ที่มีจำนวนคนจนสูงถึง ๓๑.๖ ล้านคน (ร้อยละ ๕๗.๙๗) ลดลงเหลือ ๗.๐๖ ล้านคน (ร้อยละ ๑๐.๕๓) ในปี ๒๕๕๗ โดยพบประเด็นที่สำคัญ คือ คนยากจนส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ ครึ่งเรือนที่มีขนาดใหญ่มีสัดส่วนคนจนสูงกว่าครึ่งเรือนขนาดเล็ก ความยากจนกระจุกตัวอยู่ในครึ่งเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และคนจนเข้าถึงโครงการของรัฐได้น้อย สาเหตุหลักของความยากจนมักเกิดจากปัญหาในเชิงโครงสร้าง อันประกอบไปด้วย การขาดทักษะทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ การขาดแคลนที่ดินทำกินและระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการหารายได้ที่ไม่

/เท่าเทียมกัน....

เท่าเทียมกันระหว่างผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การมีเศรษฐกิจนอกระบบขนาดใหญ่ ความเสี่ยงจากการเป็นคนจนเรื้อรัง และการเข้าสู่สังคมสูงอายุ ซึ่งทั้งหมดเป็นความท้าทายที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย

ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการลดสัดส่วนประชากรทิวโหยลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ โดยปี ๒๕๕๖ ประเทศไทยมีคนยากจนด้านอาหารจำนวน ๓.๙ แสนคน (ร้อยละ ๐.๖ ของประชากรทั้งประเทศ) ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาความทิวโหยของไทยอยู่ในระดับต่ำมาก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ด้านภาวะโภชนาการโดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งมีปัญหาโภชนาการเกิน น้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน (เริ่มอ้วนและอ้วน) และภาวะโภชนาการขาด (ผอม) น้ำหนักตัวต่ำกว่ามาตรฐาน

ประเทศไทยมีโอกาสประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายให้กำลังแรงงานทั้งหมดได้ทำงานที่มีคุณค่า โดยภาพรวมในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานที่ร้อยละ ๗๐.๓ และมีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ ๐.๘๔ ขณะที่ ผลผลิตภาพแรงงานของไทยมีมูลค่า ๒๔๒,๔๙๓ บาทต่อคน เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยระหว่างปี ๒๕๔๔-๒๕๕๗ ร้อยละ ๒.๘๓ อย่างไรก็ตาม แรงงานนอกระบบซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับสวัสดิการด้านแรงงานในปี ๒๕๕๗ มีจำนวนถึง ๒๒.๑ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๗.๖ ของผู้มีงานทำทั้งประเทศ

๒.๒ MDG ๒ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา

ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถม เนื่องจากอัตราการเรียนต่อประชากรวัยเรียนสุทธิมีค่าต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่ระดับร้อยละ ๑๐๐ ในขณะที่อัตราการคงอยู่ในระดับประถมศึกษาก็ยังคงต่ำกว่าร้อยละ ๑๐๐ และมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยนับได้ว่ามีผลการพัฒนาที่ดีในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของเยาวชน เห็นได้จากอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรทั้งหญิงและชายอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี ที่อยู่ในเกณฑ์สูง และยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ในกลุ่มเด็กประถมอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายในปี ๒๕๔๙ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึง ปี ๒๕๕๗ และมีแนวโน้มต่ำที่จะบรรลุได้ภายในปี ๒๕๕๘ (MDG+) โดยมีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การที่ประเทศไทยมีเด็กจำนวนมากที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาภาคบังคับ คุณภาพการศึกษาของไทย รวมทั้งประเทศไทยมีการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาในระดับสูงมาโดยตลอด แต่ผลสัมฤทธิ์ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยปรากฏทั้งในรูปแบบของความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมือง-นอกเมือง โรงเรียนที่อยู่ต่างภูมิภาค โรงเรียนที่อยู่ต่างสังกัด และโรงเรียนขนาดใหญ่-ขนาดเล็ก นอกจากนี้ การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพยังเป็นประเด็นท้าทายในการบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย

๒.๓ MDG ๓ ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี

ประเทศไทยบรรลุผลตามเป้าหมายจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาภายในปี ๒๕๔๘ และถือได้ว่าประเทศไทยบรรลุผลตามเป้าหมายจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาทุกระดับ (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา) โดยผู้หญิงทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึง และได้รับการศึกษาทุกระดับ นอกจากนั้น ผู้หญิงมีบทบาทในการทำงานมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานของผู้หญิงก็มีความใกล้เคียงกับผู้ชายจนถึงถือว่าผู้หญิงและผู้ชายค่อนข้างมีความเท่าเทียมทางด้าน

รายได้ แต่การที่ผู้หญิงจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในสถานะของนายจ้าง และการประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างยังอยู่ในระดับต่ำ

ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของราชการเป็นสองเท่าในช่วงปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ (MDG+) โดยมีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ ความรุนแรงต่อผู้หญิงซึ่งเป็นปัญหาที่สั่งสมมาช้านานและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสถานที่ทำงาน การพัฒนาศักยภาพผู้หญิงสำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เจตคติเชิงลบเกี่ยวกับศักยภาพของผู้หญิงในสังคมไทย ถือเป็นความท้าทายสำหรับประเทศไทยในการดำเนินการปรับเจตคติเชิงลบให้หมดไปจากสังคมไทย

๒.๔ MDG ๔ ลดอัตราการตายของเด็ก

ประเทศไทยมีโอกาสบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในการลดอัตราการตายเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีลงสองในสาม ภายในช่วงปี ๒๕๓๓ - ๒๕๕๘ หรือลดลงประมาณ ๘.๕ ต่อประชากรหนึ่งพันคน เหลือ ๔.๓ ต่อประชากรหนึ่งพัน ซึ่งการที่ประเทศไทยยังไม่บรรลุเป้าหมายนี้อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ โดยปัญหาการตั้งครรถ์ไม่พร้อมเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง เนื่องจาก มารดาวัยรุ่นส่วนหนึ่งขาดความรู้ในการดูแลตนเองขณะตั้งครรถ์

ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ ๑๕ ต่อการเกิดมีชีวิตหนึ่งพันคนภายในปี ๒๕๔๙ (MDG+) แต่มีโอกาสต่ำในการบรรลุเป้าหมายลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในเขตพื้นที่สูงในบางจังหวัดในภาคเหนือและในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่ง ในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๘ โดยมีประเด็นท้าทายด้านการพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ รวมถึงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยาวต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๖ เดือน เพื่อให้ทารกและเด็กมีพัฒนาเต็มศักยภาพ (ทั้ง IQ และ EQ) เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

๒.๕ MDG ๕ การพัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์

ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการลดอัตราส่วนการตายของมารดาลงสามในสี่ในช่วงปี ๒๕๓๓ - ๒๕๕๘ หรือลดลงประมาณ ๓๑.๕ ต่อการเกิดมีชีวิตหนึ่งพันคน และไม่บรรลุเป้าหมายการลดอัตราส่วนการตายของมารดาให้เหลือ ๑๘ ต่อการเกิดมีชีวิตหนึ่งพันคน (MDG+) ในขณะที่ประเทศไทยมีโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายการเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ในบางด้าน โดยเฉพาะด้านการวางแผนครอบครัว อย่างไรก็ตาม สถานการณ์เรื่องการวางแผนครอบครัวที่ประเทศไทยกำลังเผชิญในปัจจุบันเป็นประเด็นเรื่อง อัตราการเจริญพันธุ์ หรืออัตราการทดแทนที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้ง ปัญหาการตั้งครรถ์ในวัยรุ่น ทั้งในด้านการป้องกันปัญหา การเสริมทักษะการใช้ชีวิต การพัฒนาระบบการให้คำปรึกษาอย่างเป็นมิตรและการรับมือผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและบริการด้านสุขภาพต่างๆ ในกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มชายขอบต่างๆ

๒.๖ MDG ๖ การต่อสู้โรคเอดส์ มาเลเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ

ประเทศไทยมีโอกาสจะบรรลุเป้าหมายที่จะชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ภายในปี ๒๕๕๘ จากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ และมีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมายให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยโรคเอดส์ได้รับการดูแลรักษาอย่างทั่วถึงภายในปี ๒๕๕๘ เนื่องจากการขยายชุดสิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในปี พ.ศ.๒๕๔๘ จากเดิมที่เคยครอบคลุมเฉพาะผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม และสิทธิข้าราชการ ในขณะที่เดียวกัน

สถานการณ์โรคมะเร็งในประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น พบว่า อัตราป่วย และอัตราตายมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วง ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมา แต่การเจ็บป่วยเนื่องจากโรควัณโรคในประเทศไทยยังคงมีอัตราผู้ป่วยวัณโรคในสัดส่วนสูง ขณะเดียวกัน โรคไม่ติดต่อเรื้อรังกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ เพราะโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความพิการและเสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่ออนาคต โดยมีประเด็นท้าทาย คือ การเกิดโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ ปัญหาการเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งรวมถึงการปรับพฤติกรรมกรรมการบริโภค

๒.๗ MDG ๗ รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลในฐานะหน่วยงานกลางในการประสานและกำหนดนโยบาย ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาบนฐานความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและระบบนิเวศ

ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยครั้งหนึ่งภายในปี ๒๕๕๘ และมีโอกาสที่จะบรรลุการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด ๑๐๐ ล้านคนทั่วโลกภายในปี ๒๕๖๓ โดยจากตัวชี้วัดด้านความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประชากรไทยมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๓.๘๑ แต่ไม่สามารถลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี ๒๕๕๓ โดยเฉพาะในประเด็นด้านสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรมลงขั้นวิกฤติ ปริมาณสัตว์น้ำเค็ม และน้ำจืดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สัตว์มีกระดูกสันหลังและพืชถูกคุกคาม ตลอดจนปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีปริมาณเพิ่มขึ้น

ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายในด้านสัดส่วนแม่น้ำสายหลักที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป และการเพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ (MDG+) ข้อจำกัดและอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินการรักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไม่บรรลุผลยังมีอยู่หลายประการ ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายต่อการพัฒนาในเป้าหมายนี้ ประกอบด้วย ประเด็นด้านกลไกทางกฎหมายและนโยบายที่อาจขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรฯ ส่งผลให้การควบคุมและบังคับใช้กฎหมายในบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ประเด็นด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ไม่มีการดำเนินการอย่างครบวงจร ส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่ยังไม่เป็นระบบและไม่ยั่งยืน นอกจากนี้ การเพิ่มโอกาสหรือการกระจายปัจจัยในการเข้าถึงและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปยังประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เป็นข้อท้าทายที่ภาครัฐต้องส่งเสริมเพื่อให้เกิดการเข้าถึงที่เป็นธรรมและความรู้สึกเป็นเจ้าของมากยิ่งขึ้น

๒.๘ MDG ๘ ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาระบบการค้าและการเงินให้เป็นระบบเสรี ตั้งอยู่บนกฎระเบียบ คاعدการณ์ได้ และไม่แบ่งแยก และสามารถบรรลุเป้าหมายสัดส่วนความช่วยเหลือที่ให้แก่ประเทศที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดต่อมูลค่าความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ทั้งหมด อีกทั้งยังสามารถบรรลุเป้าหมายสัดส่วนความช่วยเหลือที่ให้แก่ประเทศที่ไม่มีทางออกทะเลและรัฐกำลังพัฒนาขนาดเล็กที่เป็นเกาะต่อมูลค่า ODA ทั้งหมด แต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสัดส่วน ODA ต่อรายได้มวลรวมประชาชาติ

ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการแก้ปัญหาหนี้ในประเทศกำลังพัฒนาผ่านนโยบายระดับประเทศและระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว แต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการร่วมมือกับบรรษัทฯ ดำเนินการให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถเข้าถึงยาที่จำเป็นได้ ประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาต่อประเทศกำลังพัฒนาอื่น ความตกลงการค้าเสรีต่างๆ และผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม การขยายโอกาสการเข้าถึงยาที่จำเป็นผ่านการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิยาของประเทศไทย (Compulsory Licensing) และกรณีขัดแย้งกับบรรษัทฯ ผู้เป็นเจ้าของสิทธิบัตร ผลกระทบการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุต่อเสถียรภาพทางการคลังในระยะยาว การใช้บทเรียนของประเทศไทยจากผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนามากำหนดเป็นกรอบข้อตกลงหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ ข้อจำกัดของข้อมูลด้านการบริหารจัดการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา และความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพในประเด็นขอบเขตของการเก็บข้อมูลในปัจจุบันไม่สามารถครอบคลุมความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ที่นอกเหนือจาก ODA ของภาครัฐได้ ซึ่งข้อจำกัดของข้อมูลดังกล่าว ทำให้การวิเคราะห์บทบาทของไทยในการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอาจไม่สะท้อนสถานการณ์ที่แท้จริง

๓. ประเด็นท้าทายต่อการพัฒนาประเทศไทยภายหลังสหัสวรรษ

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบาย โครงการ ตลอดจนความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาต่างๆ เพื่อที่จะบรรลุผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ อย่างไรก็ตาม ยังมีเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษหลายประเด็น โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาพิเศษ (MDG+) ที่ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ รวมถึงประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ ที่เป็นผลจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่อุบัติขึ้นใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศไทยภายหลังสหัสวรรษ สามารถสรุป ดังนี้

๓.๑ การเติบโตแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) โดยการลดความเหลื่อมล้ำในด้านการกระจายรายได้และสินทรัพย์ การกระจายโอกาสและคุณภาพของบริการทางสังคม การเสริมสร้างความเท่าเทียมในด้านต่างๆ รวมทั้งการลดความยากจนทั้งในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ความยากจนเรื้อรัง และความยากจนในเขตเมือง

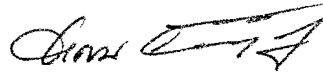
๓.๒ การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยเน้นการมีพัฒนาการสมวัย โอกาสและคุณภาพของการศึกษา การเรียนรู้ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และความสามารถในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การพัฒนาทักษะ การมีผลิตภาพแรงงาน และการได้รับการคุ้มครองทางสังคม และคุณค่าและการเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นสังคมสูงวัย โดยเน้นการได้รับความมั่นคงในการดำรงชีวิต รวมถึง การให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงด้านสุขภาพใหม่ๆ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นปัญหาสำคัญของคนไทย การวางแผนเศรษฐกิจครัวเรือน ทั้งในแง่ของการพัฒนารายได้ การบริหารรายจ่าย และการออม เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตตลอดทุกช่วงวัย

๓.๓ สภาวะแวดล้อมของการพัฒนาและการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการบริหารจัดการและการป้องกันอุบัติภัย และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๓.๔ การบริหารจัดการที่ดี โดยเน้นหลักความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการตรวจสอบการดำเนินการของภาครัฐ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล และหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดหาระบบข้อมูลที่มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้มีความเป็นเอกภาพ สามารถใช้ในการชี้วัด หรือติดตามประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาในระดับต่างๆ ที่

เชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับโครงการ ระดับยุทธศาสตร์ และระดับนโยบายพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนา ระบบข้อมูลการพัฒนาในระดับต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการชี้ประเด็นการพัฒนา การวางแผนนโยบาย และการติดตามประเมินผลนโยบาย ที่ตั้งอยู่บนฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจะส่งผลรวมต่อการบริหารจัดการภาครัฐที่ตั้งอยู่บนฐานของหลักฐานอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

(นายอาคม เดิมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ 2558

MDGs THAILAND 2015

